

La humanitat

Any II : Núm. 150
Barcelona, 3 de maig de 1932

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telèfons 16407 i 16408
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

L'ESPAI I ELS ASTRES

Una conversa amb el doctor Comas Solà, el qual ens explica l'abast del descobriment del Cometa Carrasco

Havíem cercat el doctor Comas Solà a casa seva, a l'Observatori Fabra i a l'Ateneu, i no ens havia estat possible trobar-lo. Sempre arribàvem quan ell acabava de marxar. Ahir, per exemple, la serventa del senyor Comas Solà ens digué:

—Quina llàstima, senyoret! Encara no fa un quint de segon que ha marxat.

Una de dues, o el senyor Comas Solà desenrotlla les seves múltiples activitats a una velocitat meteòrica, o la serventa parla influenciada pels càlculs del mestre, que si bé donen al temps una valor, aquesta valor arriba a quedar reduïda a una part mil·lesimal tan petita, que un quint de segon "astronòmic" val cinc minuts dels nostres.

Per fi, ahir nit, una referència ens posà damunt la pista del mestre Comas Solà. Això succeïa a dos quarts de vuit, i a les vuit donava ell una conferència a l'Ateneu Enciclopèdic, en la qual parlava, naturalment, d'astronomia. La sala és plena de gom a gom i tothom segueix amb verdader interès la seva dissertació. Nosaltres no triquem gaire a sentir-nos seduïts per la paraula sàvia i precisa del conferenciant.

Després, quan l'acte ha finit, ens atensem al mestre i li diem:

—Que podríeu concedir-nos cinc minuts per a parlar?

—Amb molt de gust.

I ens assegürem en un dels salons de l'Ateneu.

—Veníem a molestar-lo — li diguérem — per tal que conti als nostres lectors la seva impressió del cometa que ha descobert l'astròleg madrileny senyor Carrasco.

—Poca cosa hi ha a explicar que no sigui coneguda. Es tracta d'un cometa de 12^a de magnitud, és a dir, un cometa telescòpic, que ja s'allunya del Sol i de la Terra. Va passar per la distància mínima del Sol el mes de desembre de l'any passat.

—Es coneix ja el seu recorregut?

—Això és precisament el que estem estudiant, i fins demà no haurem acabat aquesta tasca a l'Observatori Fabra.

—Trigarem molt a tornar-lo a veure?

—Sí, realment, la corba que segueix és parabòlica, i sembla que sobre aquest punt ja no queda lloc a dubtes, no el veurem mai més.

—I com és que són vostès els encarregats de calcular l'òrbita del nou cometa?

—És una deferència envers el seu descobridor, ja que quan jo, junt amb l'astròleg rus Schain, vaig descobrir el darrer cometa, l'any 1926, ell va tenir cura de fer el mateix càlcul.

—Ha fet molts descobriments d'aquesta mena, vostè?

—Tinc descoberts dos cometes i onze planetes.

—Tots porten el seu nom?

—No, senyor. El primer cometa que vaig descobrir fou a l'any 1925, porta el nom de Comas Solà. El segon el descobríem simultàniament el rus Schain i jo, i porta el nom de Schain-Comas. El primer d'aquests dos astres és periòdic i apareix cada tres anys.

—No cal dir que cada tres anys vostè experimentarà una verdadera satisfacció en veure davant dels seus ulls l'astre descobert per vostè a la ciència.

—Ja el tinc vist i estudiat pels quatre costats.

—I quins són els noms dels onze planetes?

—No els recordo pas tots, per tal com n'hi han alguns que fa molts anys els vaig batejar-los. Un es diu Barcelona. Un altre Hispània. Un altre Alfons X...

—I per què el nom d'un rei?

Perquè Alfons X, anomenat El Savi, fou l'autor de les cèlebres "Taulas Alfines" i un gran impulsor de la ciència astronòmica. Ara he de posar nom al darrer que vaig descobrir, no fa pas gaire temps, i no sé per quin nom decidir-me. Jo voldria posar-li un nom que signifiqués Catalunya. Havia pensat en el de Catalònia, però això fa olor de llibreteria o de societat coral. Potser em decidiré pel de Gotlàndia.

El mestre Comas Solà ens dona totes aquestes dades sense necessitat de consultar cap dels papers que ha tret de la butxaca de la seva americana.

Parlant dels astres els seus ulls petits brillen com un estel.

Ll. M.

A Malta es declara la cooficialitat d'idiomes

Malta. — Avui s'ha publicat amb caràcter oficial, el Decret modificant la Constitució de la illa.

L'ús de les llengües maltesa i anglesa a les escoles entra en vigor immediatament.

El primer de dits centres serà admès davant els Tribunals des del primer de juliol.

Crònica de París

Estalvi i Turisme

Una de les principals deficiències de la nostra organització social—possible d'ésser corregida, creiem nosaltres, amb la intervenció sàvia i eficaç dels legisladors—és la manca de seguretat en què viu l'ésser humà respecte l'esdevenidor. Ningú no sap quina sort li reserva el futur i les persones previngudes viuen continuament en un estat d'inquietud perfectament justificat. No sols la classe treballadora està lligada a les amargues contingències de la vida, sinó que també l'anomenada classe mitja, composta d'empleats més o menys ben retribuïts, i de petits comerciants i industrials. I fins la gent acabada i assenyada té moments de pànic, en els quals veu sorgir davant seu el fantasma angós d'un esdevenidor insegur. Què serà del menestral i de llur família quan l'enfermetat i la vellesa esgotin les seves darreres forces i se vegi acomiadat de la fàbrica incapacitat de guanyar el sou? La seva sort serà semblant a la de l'empleat i ambdós es trobaran en la vergonyant situació de tenir de recórrer a la caritat oficial o pública per a obtenir un tros de pa. I al final de la vida, escampada la família per aqueix eficaç dissolvent que és la fam, anirà l'infeix a acabar els seus dies a l'humil lit d'un hospital. L'home ric no escapa moltes vegades a aquesta trista situació: la ruïna pot esdevenir, arribar a ell pels més insospitats camins i deixar-lo en la més completa pobresa. I en aquest cas, també, què serà d'ell, si és vell, de la seva esposa, dels seus fills?... El panorama és tràgic, però no per això menys corrent.

I aquesta visió aconduïx la gent treballadora i previnguda a privar-se durant la joventut i l'edat madura del necessari per a l'existència (no parlem dels plaers que la fan agrada-ble i la justifiquen) i converteixen l'home de provisor en avar i la vida en un estúpid calvari, sense més finalitat que amuntegar papers antihigiè-nics que no serviran mai de res. I, per altra part, a fi de comptes, origina el fenomen social anomenat "crisi" que sofrim actualment al món i que es produeix per l'abstenció dels compradors: per la poca circulació del diner.

L'Estat tindria d'assegurar, garantir automàticament, l'esdevenidor dels ciutadans, sense excepció de classes i pel sol fet d'ésser-ho; però la seva assegurança no hauria de fer olor de ranxo d'hospici ni transcendir a miasmes d'hospitals. D'aquesta manera, el fantasma econòmic, la preocupació contínua del demà problemàtic, desapareixeria per complet i igualment s'evitarien moltes enfermetats i misèries, que solen tenir el seu origen en un estat nerviós o en la depauperació orgànica.

Aquestes idees vénen a la nostra ment en tenir coneixement del projecte de llibreta de vacances proposat per M. Baqué, sots-director de l'"Office National du Tourisme". La institució de l'anomenat "Carnet de timbres de vacances", tendeix a propagar el turisme a França, facilitant les vacances de les persones que lluiten amb dificultats per a organitzar-les pels seus propis recursos. De quina manera? Ara ho veurà el lector.

El senyor Baqué proposa la creació d'un nou segell, d'un o diferents preus, i que s'enganxarien en un carnet especial. Es trobarien en venda a les oficines de Correus, per exemple, a disposició de tota persona que s'interessés per les vacances. Els col·legials els funcionaris, els empleats de totes categories tindrien un d'aquests carnets. A l'escola, en compte de bons punts, de recompenses, de premis, es donarien a l'alumne obedient i estudios, segells de vacances. Als funcionaris, als empleats, l'Estat o el seu principal donarien, com a gratificació per treballs fora de la jornada ordinària, els referits segells. Aquestes economies tindrien una finalitat precisa i no fóra possible donar-n'hi una altra. En arribar el moment de marxar vers l'estiu, el possessor del carnet es presentaria amb ell a la Unió de les Agències de Viatges, que li donarien, a canvi, un carnet de vacances d'identíc valor. I sota la fiscalització de l'Estat, facilitaria al viatger la millor orientació, els bitllets de desplaçament més econòmics i agra-

—Vaja! Ara se'ns han tornat separatistes.

A Sabadell és descobert un parricidi

Ha estat detingut l'autor del crim

El darrer dissabte, a les onze del matí, a la Font de Sant Oleguer, de Sabadell, uns homes que anaven per aquell indret arrebentant herbes descobriren entre unes bardisses una criatura mig cremada. En donaren part, i de seguida el cap de Policia d'aquella ciutat i el jutge d'Instrucció, acompanyats dels secretaris i agents, es traslladaren al referit lloc, comprovant, efectivament, l'horrible troballa: una criatura de naixença era entre un bardissar, i tenia les cames completament cremades. Les bardisses del voltant eren munts de cendra.

Reconeguda, la criatura, pel metge forense, resultava morta de feia moltes hores. Anava molt ben vestida, per la qual cosa de seguida hom tingué la sensació que es tractava d'un crim, puix que per aquella barriada no hi ha sinó barraques i cases humils.

La policia, sota les ordres del cap accidental de Sabadell, Lluís Parreu, començà a practicar gestions entre les llevadores sabadellenques, una de les qual declarà conèixer l'infant per haver assistit al part, i donà les senyes dels seus pares.

A les quatre de la tarda del mateix dissabte els agents es presentaren a la casa número 16 del carrer de Burriana; els sortí a obrir un subjecte anomenat Josep Ponç Domingo, el qual, a requeriment de la policia, digué que efectivament era casat; al començament negà el fet, però no pogué mantenir la serenitat, i confessà de seguida la veritat.

Interrogat per la policia, Josep Ponç Domingo digué que era fill d'Albessa (Lleida), que tenia trenta-tres anys, i que vivia a Sabadell d'ençà que contragué matrimoni amb Agustina Lubins el 4 d'octubre de l'any darrer; afegí que abans de casar-se, quan ja eren promesos oficialment, la seva promesa li confessà que es trobava embarassada de tres mesos d'un altre home, al qual Ponç no coneixia; això no fou motiu perquè aquest desistís de contraure matrimoni, calculant ja aleshores que podria portar la criatura en una casa de maternitat, i així estava disposat a fer-ho en arribar el moment, el dijous darrer, després d'haver donat a llum la seva muller a la criatura objecte del crim. L'in-

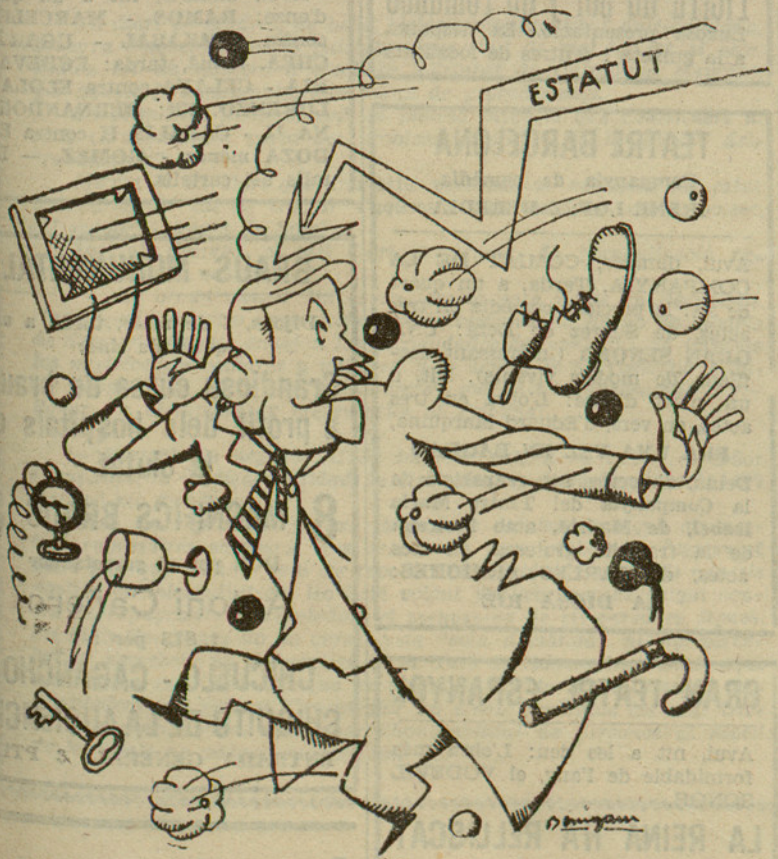
fantament tingué lloc a les onze del matí, i una hora més tard Ponç acudí al Registre Civil per inscriure el fill, manifestant que tenia el propòsit de portar-lo a la Casa de Maternitat de seguida. Al Registre li digueren que si tenia aquest propòsit no calia que l'inscrivís, puix que ja en tindrien cura allí, i aleshores desistí a inscriure'l. A la tarda del mateix dia cercà algú que volgués tenir cura de portar la criatura a Barcelona, i s'entrevistà amb una dona d'una casa pública, anomenada "La Paquets", la qual es prestà a fer-ho sempre que algú l'acompanyés, i així s'hi avingué Ponç, el qual lliurà a aquella tres pessetes perquè prengué dos bitllets de tren, i convingueren de trobar-se a l'estació a les nou i nou minuts del vespre, després d'haver enviat el Ponç un cotxe a casa "La Paquets" per dur-la a l'estació.

També manifestà el detingut que a l'hora convinguda anà a l'estació, i que no trobant-hi "La Paquets", deixà que el tren marxés, sense gosar anar sol a dur la criatura a la Casa de Maternitat, i començà a rondar per aquell indret sense saber el que es feia. Digué que ell havia dit a la seva muller que anava a Barcelona a deixar la criatura, i que perquè la seva muller, no tornés a veure'l arribar amb el nadó, començà a caminar camps a través obsessionat, fins que, en arribar als voltants de la Font de Sant Oleguer (indret molt desert en aquelles hores del vespre), va veure unes bardisses, i sense ni temps de pensar-s'hi, deixà l'infant a terra, una mica apartat, però, de les herbes, i aleshores les encengué, pensant que així trigaria una mica el foc a prendre l'infant, i ell no sentiria els plors que possiblement faria en començar a cremar-se. Efectivament una vegada hagué calat foc al bardissar, apretà a córrer, no sabent res més del monstros fet, i arribà a casa seva a tres quart d'una, i digué a la seva muller que la criatura era ja dipositada a la Casa de Maternitat.

Seguint les indagacions la policia s'entrevistà immediatament amb Joaquim Omedes (a) "La Paquets", la qual manifestà que era cert que l'havia visitada el tal Ponç, i havien convingut dur una criatura a la Casa de Maternitat, però per un mal entès no s'havien trobat.

Fou presentat aleshores el Ponç davant "La Paquets", i aquesta tot seguit el reconegué. El mateix dissabte a la nit el jutge d'Instrucció de Sabadell, senyor Rufi Avelló, decretà la presó del Ponç. Sembla que la seva sola preocupació és que la seva muller no s'assabenti del fet.

M. V.

—"La meua intervenció parlamentària en parlar-se de l'Estatut aixecarà una tempestat". Royo Villanova.